

Referanser: KM 8/08 og KM 6/04, KR 45/13

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
22.11.2013	Høringssvar fra 11 bispedømmer til visjonsdokument 2015 - 2019.pdf	103380

Visjonsdokument for Den norske kirke 2015 - 2019

Sammendrag

Kirkemøtet skal vedta et nytt visjonsdokument for Den norske kirke for neste fireårs periode siden nåværende visjonsdokument går til og med 2014. Kirkerådet har et ansvar for å samordne plan- og strategiarbeidet i Den norske kirke. Satsingsområder blir fremmet på et senere tidspunkt.

Den norske kirkes relasjoner til staten er under endring. På flere områder, der staten har hatt ansvaret, vil valgte kirkelige organer få nye roller. Visjonsdokumentet skal tegne et bilde av kirken, dens selvforståelse, visjon og oppdrag. Dette bildet skal konkretiseres gjennom tydelige signaler til arbeidet med andre dokumenter.

Etter at dokumentet ble behandlet i Kirkerådets møte i 26.-27. september 2013 har det vært sendt på høring til bispedømmerådene og KA (Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon). Høringsfristen ble satt til 12. november 2013. Alle bispedømmerådene har svart og alle høringsuttalelsene er vedlagt saksdokumentet. KA har ikke levert noen høringsuttalelse.

Det er et stort flertall i bispedømmerådene for å ta ut formuleringen « I Kristus, nær livet» i innledningen til visjonsformuleringene. Videre ønsker 10 av 11 å beholde visjonsformuleringene fra forrige periode: Den norske kirke – en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Koblet til disse fire kjerneordene – gir visjonen et helhetlig budskap om at kirken vil være til stede for mennesker som en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Visjonen følges opp av

forklaringer til de fire kjerneordene om folkekirken. De er knyttet opp til underpunkter som skal underbygge og gi retning og rolleforståelse. Forklaringene er ikke fullstendig utfyllende, men gir likevel hjelp til forståelse og retning for tolkningen.

Når saken blir behandlet av Kirkemøtet vil dokumentet bli oppdatert etter behandlingen i Kirkerådet og bispedømmerådene høringssuttalelser vil bli innarbeidet i dokumentet. Kirkemøtets vedtak binder de sentralkirkelige råd, de er også førende for bispedømmerådene. Kirkemøtet kan ikke fatte vedtak som binder lokalkirken, det er derfor viktig å finne formuleringer som skaper oppslutning og engasjement i de endringsprosessene som nå skjer de kommende år.

Forslag til vedtak

1. Forslag til visjonsdokument for Den norske kirke for 2015 – 2019 vedtas lagt frem for Kirkemøtet med de endringer som fremkom under Kirkerådets behandling.
2. Visjonsdokumentet legges fram for Kirkemøtet 2014 til endelig vedtak.

Forslag til vedtak til Kirkemøtet

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak

1. Kirkemøtet vedtar visjonsdokumentet for Den norske kirke i perioden 2015 – 2019 med visjonen: «Den norske kirke – en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke» med de formuleringer som underbygger denne visjonen.
2. Kirkemøtet ber de sentralkirkelige råd og regionale og lokale nivå i Den norske kirke om å følge opp visjonen i sine plandokumenter når mål og satsingsområder skal utformes.

Saksorientering

1. Bakgrunn for saken

Den norske kirke styres etter kirkeloven av 7. juni 1996. Samtidig skjer det en utvikling hvor Den norske kirke blir mer frigjort fra staten og får et utvidet ansvar.

Denne nye § 16 i Grunnloven (fra 21.mai 2012) lyder nå:

Alle Indvaanere af Riget have fri Religionsøvelse. Den norske Kirke, en evangelisk-luthersk Kirke, forbliver Norges Folkekirke og understøttes som saadan af Staten. Nærmere Bestemmelser om dens Ordning fastsættes ved Lov. Alle Tros- og Livssynssamfund skulle understøttes paa lige Linje.

Kirkemøtets vedtak binder de sentralkirkelige råd, de er også førende for bispedømmerådene. Kirkemøtet kan ikke fatte vedtak som binder lokalkirken, det er derfor viktig å finne formuleringer som skaper oppslutning og engasjement i de endringsprosessene som nå skjer de kommende år.

Når statens ansvar reduseres så økes ansvaret til kirkelige organer. Kirkemøtets handlingsrom vil over tid utvides.

Kirkemøtets oppgaver er regulert i kirkelovens § 24 hvor det heter:

Kirkemøtet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på saker av felles kirkelig karakter og ellers på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i menighetene, og det skal fremme samarbeidet innen Den norske kirke. Som øverste representative organ i Den norske kirke fastsetter Kirkemøtet alle gudstjenstlige bøker i Kirken. Kirkemøtet skal verne og fremme samisk kirkeliv og ivareta Den norske kirkes internasjonale og økumeniske oppgaver.

Kirkemøtet har bl.a. også ansvaret for å fastsette retningsgivende planer og programmer for den kirkelige undervisning, diakoni, kirkemusikk og økumenisk virksomhet (§ 24b). Kirkemøtet har videre ansvar for å verne og fremme samisk kirkeliv (§ 24). I tillegg kan departementet pålegge ytterligere gjøremål:

Kirkemøtet utfører for øvrig de gjøremål som det til enhver tid er pålagt av Kongen eller departementet. (§ 24).

Kirkerådet og bispedømmerådene er fortsatt statlige forvaltningsorganer og styres etter en virksomhetsinstruks. Denne ble revidert 31. januar 2013.

Kirkerådet har et ansvar for å samordne plan- og strategiarbeidet i Den norske kirke. Dette er ikke noe nytt, for det har skjedd i flere år. Det nye nå er at Kirkemøtets mål og satsingsområder ikke vil bli tatt inn i tekstene i statsbudsjettet.

De målformuleringene som kommer i statsbudsjettene framover er formulert av departementet. Det karakteristiske ved disse målene er de er formulert slik at de er legitime etter at staten (Kongen) ikke lenger er en del av kirkestyret. I statsbudsjettet for 2014 er disse formulert på følgende måte:

Hovedmål: Staten skal understøtte Den norske kirke som folkekirke i samsvar med Grunnloven § 16.

Ut fra hovedmålet har departementet fastsatt følgende delmål:

- Den norske kirke skal være en landsdekkende, lokalt forankret kirke
- Den norske kirke skal ha en bredde og oppslutning som bekrefter dens karakter som folkekirke
- Den norske kirke skal formidle evangelisk-luthersk tro og tradisjon og tilby trosopplæring til alle dømte barn
- Den norske kirke skal være organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier

Delmålene blir fulgt opp med indikatorer og nøkkeltall. Disse blir fastsatt i endelig tildelingsbrev på nyåret.

Kirkemøtet behandlet i 2008 (KM 8/08) et visjonsdokument for Den norske kirke for perioden 2009-2014. Visjonen var: «I Kristus, nær livet – en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke» og med formuleringer som underbygget denne visjonen.

Kirkemøtet vedtok også i 2008 følgende satsingsområder for Den norske kirke i perioden 2009 – 2014: Diakoni, Kirkemusikk og kultur, Barn og unge, Gudstjenesteliv og Samisk kirkeliv. De vedtatte satsingsområdene gis prioritet ved tildeling av midler fra Opplysningsvesenets fond i perioden.

Det er nå tid for å revidere dette dokumentet. Dette arbeidet startet høsten 2012 med en gruppe der både bispedømmerådene og Kirkerådet har deltatt.

Visjonsdokument 2009 - 2014

KM 2008 vedtok følgende visjonsdokument: I Kristus, nær livet

- **en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke**

<i>bekjennende,</i> ved å dele og gi videre troen på den treenige Gud.	<i>misjonerende,</i> ved å vitne om Jesus Kristus lokalt og globalt sammen med den verdensvide kirke.	<i>tjenende,</i> ved å vise omsorg for medmennesker gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket.	<i>åpen,</i> ved å utvikle fellesskap som verdsetter mangfold og respekterer ulikheter.
---	--	--	--

Sammen med visjonsformuleringen ble det vedtatt satsingsområder som var knyttet opp omkring planer som skulle utvikles på de enkelte felt:

Diakoni	Kirkemusikk & kultur	Barn og unge	Gudstjenesteliv	Samisk kirkeliv
Plan for Diakoni (KM 2007) Bærekraft-reformen (KM 2008)	Plan for kirkemusikk (KM 2008) Kunsten å være kirke – kulturmelding (KM 2005)	Plan for trosopplæring (KM 2009) Kirke for 18 – 30 (KM 20/10)	Reform av kirkens gudstjenesteliv (KM 2010)	Plan for samisk kirkeliv (KM 2010)

I den strategiperioden som nå løper ut har Kirkemøtet behandlet planer for alle de områder som var vedtatt i strategidokumentet fra 2009. Plan for trosopplæring ble vedtatt på KM i 2009. Plan for samisk kirkeliv ble vedtatt på KM i 2011. Gudstjenestereformen ble behandlet på KM i 2010 og vedtatt på KM i 2011. Kirke 18-30 ble behandlet på KM i 2009 og KM 2013. Strategiplanen har vært styrende for Kirkerådets og bispedømmerrådenes arbeid. Årsplan og årsrapport er innrettet etter disse.

Kirkemøtets satsingsområder har fram til budsjettåret 2013 vært omtalt i statsbudsjettet fra Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet, jfr. følgende tekst side (Prop 1 S 2012-2013 s 153) står følgende:

Kirkemøtets mål og strategier 2009-2014

Det følger av Den norske kirkes egenart som trossamfunn at menighetenes og kirkens virksomhet må bygge på de mål og strategier som kirkens egne organer fastsetter. Statens oppgave og ansvar overfor Den norske kirke er i første rekke knyttet til de rettslige, organisatoriske og økonomiske rammebetingelsene for kirken. De mål som i senere tid er formulert for Den norske kirke, er fastsatt av Kirkemøtet. Kirkemøtet har for perioden 2009–2014 pekt på fem sentrale satsingsområder:

- gudstjenesteliv
- barn og unge
- diakoni
- kirkemusikk og kultur
- samisk kirkeliv»

I flere av bispedømmerrådene er det arbeidet med og vedtatt egne strategier ved siden av Kirkemøtets vedtak, for å synliggjøre bispedømmerrådenes prioriteringer. Noen av dem har pekt ut ulike satsingsområder slik at de bedre kunne prioritere arbeidet lokalt.

Det har vist seg at det har vært krevende å gjøre Kirkemøtets strategivedtak kjent for menighetene og deres råd og utvalg og få dem til å sette mål for arbeidet.

Det arbeides med menighetsutvikling. Menighetsfakultetet har fått tilskuddsmidler til et treårig prosjekt «Menighetsutvikling i folkekirken» fra Opplysningsvesenets fond i 2008. Dette arbeidet fortsetter og flere menigheter fra i alt 7 bispedømmer deltar i dette.

Parallelt med utarbeidelse og oppfølging av planverktøy i Kirkerådet har det vært arbeidet fram en IKT strategi for Den norske kirke. Videre har det blitt arbeidet med en

demokratireform i lys av kirkeforliket på Stortinget i 2008. Denne er avsluttet ved utløpet av denne stortingsperioden og målene som var satt er nådd. Grunnloven ble endret 21. mai 2012 og kongens kirkestyre ble avviklet. Den norske kirke ble mer fristilt som trossamfunn. Kort tid etterpå ble de første prostene tilsatt av et kirkelig organ og Kirkerådet ansatte 7. desember 2012 den første biskop.

2. Arbeidet med Visjonsdokument 2015 - 2019

Det har vært drøftet hvordan visjonsformuleringen fra forrige Kirkemøtevedtak har fungert i praksis.

Den norske kirke er en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke – denne visjonen er en lett revisjon av det overordnede mål som ble vedtatt av KM i 1994.¹ Det foreslås at denne visjonen videreføres, i tider med mange endringsprosesser er det viktig å vise kontinuitet. Visjonen inneholder ord som er sentrale i vår kristne tro, de er lette å huske og fungerer godt i ulike sammenhenger.

Spissingen «I Kristus, nær livet» har imidlertid for mange virket for internt. Det har vist seg at den ikke har kommunisert godt med bredden av folkekirkens medlemmer. Derfor foreslås det at denne formuleringen tas ut av visjonsformuleringen for neste periode. Dette er ikke til hinder for at formuleringen kan benyttes i de sammenhenger den fungerer godt.

Den norske kirke er inne i en fase hvor kirken gradvis endrer sitt forhold til staten. Mange er redd for å «miste» folkekirken eller at kirken skal «miste» sin folkekirkelige karakter. Det er derfor behov for å få fram at kirken er den samme, selv om relasjonene til staten er i endring.

Det er en målsetting at visjonsdokumentet kan virkeliggjøres i Den norske kirke som helhet. Kirkerådet og bispedømmerådene skal følge opp Kirkemøtets vedtak. Imidlertid er forholdet mellom Kirkemøtet og menighetene/soknene noe annerledes siden Kirkemøtet ikke kan gjøre vedtak som forplikter menighetene økonomisk. Dette er et dilemma og et viktig spørsmål å arbeide videre med når den nye kirkeordningen etter hvert skal etableres.

For statlige virksomheter er mål og resultatstyring det grunnleggende styringsprinsippet. Dette må Kirkerådet og bispedømmerådene følge opp så lenge vi er statlige virksomheter. Parallelt med visjonsarbeidet arbeides det med å utforme et opplegg med målstyring som følger opp statens krav på dette området.

De siste årene har det vært økt vekt på mål- og resultatstyring som en følge av at statens økonomireglement er blitt revidert. Fokuset på dette har økt siden 2008. For et trossamfunn er dette utfordrende. Tro kan ikke måles på samme måte som aktivitet og oppslutning. De små forsamlingene i kirken er like viktige som de store. I statens målstyring kommer de helt forskjellig ut.

Kirkerådet og bispedømmerådene har videre fått ny virksomhets- og økonomiinstruks fra Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet fra 31. januar 2013. Inntil Den norske kirke er eget rettssubjekt må vi følge denne. Dette kan skje innenfor den perioden vi arbeider med strategi og satsingsområdet og vil føre til at dette arbeidet vil endres.

¹ Den norske kirke skal være en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Det er problematisk å utarbeide allmenngyldige resultatindikatorer i et trossamfunn.

Likevel må det være en form for målstyring i Den norske kirke også i tiden fremover. Her vil politiske føringer kunne påvirke dette. Den norske kirke må også i fremtiden rapportere til staten på hvordan driftstilskuddet til Den norske kirke er brukt.

Det foretas hvert år en omfattende innsamling av tall fra menighetene gjennom menighetenes årsstatistikk. Statistikk forteller mye om utviklingen, dog ikke alt. Men vi har behov for å måle enkelte aktiviteter.

Folkekirkeindikatorene: antall døpte, antall konfirmerte, antall vielser, antall gravferder og antall medlemmer vil fortelle mye om hvordan utviklingen av folkekirken er framover. Det samme vil gjelde for oppslutningen om de mange trosopplæringstiltak og gudstjenestene.

En annen side ved folkekirken er om den lykkes i å være nær menneskene i deres hverdag, oppsøke dem der de er og bidra til verdige liv. Dette, som er så viktig, kan ikke tallfestes.

Forslag til visjon for 2015 til 2019

Når ny visjon nå skal vedtas foreslås det at denne gjøres gjeldende for 4 års perioden fra 2015 – 2019.

I høringsdokumentet, som ble sendt ut til bispedømmerådene (jfr. pkt. 3) ble følgende visjonsformulering foreslått:

Den norske kirke

- **en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke**

<i>bekjennende</i>	<i>Misjonerende</i>	<i>tjenende</i>	<i>åpen</i>
som en evangelisk-luthersk kirke dele og gi videre troen på den treenige Gud.	vitne om Jesus Kristus lokalt og globalt sammen med den verdensvide kirke.	vise omsorg gjennom nestekjærlighet, inkluderende felleskap, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket.	fremme høy deltakelse med mangfold, likestilling og respekt for ulikheter.

Koblet til disse fire kjerneordene – gir visjonen et helhetlig budskap om at kirken vil være til stede for mennesker. Visjonen følges opp av forklaringer til de fire kjerneordene om folkekirken. De er knyttet opp til underpunkter som skal underbygge og gi retning og rolleforståelse. Forklaringene er ikke fullstendig utfyllende, men gir likevel hjelp til forståelse og retning for tolkningen. Alle de fire kjerneordene gir kraft og styrke til kirkens selvforståelse og identitet.

Hverken i visjonen eller i beskrivelsene av kjerneordene fra 2009 fremkommer det at Den norske kirke er en evangelisk luthersk kirke, dette foreslås endret ved at det under *bekjennende* blir stående «som en evangelisk-luthersk kirke dele og gi videre troen på den treenige Gud». Dette er tatt med i formuleringen for å klargjøre Den norske kirkes trosmessige ståsted.

Under *misjonerende* og tjenende er det ikke gjort noen endringer.

Under *åpen* er formuleringen «ved å utvikle felleskap» tatt ut. I stedet er «likestilling og respekt» tatt inn slik at den samlede formulering lyder: Fremme høy deltakelse med mangfold, likestilling og respekt for ulikheter.

For å være aktuell og kommunisere godt med medlemmer og andre brukere av Den norske kirke er det behov for å utvikle et kort slagord - sloagen², som på en enkel men treffende måte profilerer Den norske kirke – hvem vi er, hva vi vil og som bygger identitet. Slagordet må fungere overfor ulike målgrupper, slik at det gis en opplevelse av at kirken er for alle og at ulike medlemsgrupper kan kjenne tilhørighet til den kirken de er døpt i. Det tenkes på et slagord som engasjerer, utfordrer, skaper entusiasme– kanskje stolthet, og som kan trykkes på ulike profilartikler. Dette slagordet tenkes utviklet kommunikasjonsfaglig etter at Kirkemøtet har vedtatt visjon og hovedmål, slik at slagordet kan gjenspeile Kirkemøtevedtaket.

Videre foreslås det at hovedmålene denne gang knyttes til visjonsformuleringene: bekjenne, misjonere, tjene og være åpen. Hovedmålene er her forsøkt formulert overordnet. De må finne sine konkretiseringer ut i fra hvilke måldokument og årsplaner de så skal arbeides inn i. De sentralkirkelige råds konkrete mål må utformes annerledes enn hva som vil være tilfellet for bispedømmerådene. Hovedmålene anses også som aktuelle for lokalkirken, men må finne en annen konkretisering enn regionalt.

Hovedmålene må altså følges opp med noen få målbare arbeidsmål på hvert av feltene som konkretiseres med hva som skal ha prioritert kommende periode. Det må utvikles resultatmål og indikatorer for videre oppfølging av disse.

Satsingsområdene er innenfor de oppgavene den Den norske kirke har etter kirkeloven, i menighetene (§ 9), bispedømmerådene (§ 23) og Kirkemøtet (§ 24) om å ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet.

Tilskudd fra Opplysningsvesenets fond

I regelverket for Opplysningsvesenets fond, vedtatt av Kirkemøtet (KM 6/12) i 2012 er kriteriet for hvem som får tilskudd regulert i § 5.1:

«Kirkemøtet tar hvert fjerde år stilling til hvilke kriterier tilskuddet skal brukes innenfor. Kirkemøtet strategiske satsinger er en del av disse kriteriene. Antall kriterier må ikke bli for mange. Kriteriene må holdes stabile over noe tid.»

Kriteriene denne perioden har vært: *Diakoni, Kirkemusikk & kultur, Barn og unge, Gudstjenesteliv og Samisk kirkeliv foreslås.*

Satsingsområdene for neste fireårsperiode vil bli behandlet som en egen sak knyttet til forvaltning av tilskuddsmidlene fra 2015. Høringsuttalene på dette punktet blir derfor ikke behandlet i denne omgang.

² Eksempler på slagord er f.eks.

Disneyland	The happiest place on earth
Nokia	Connecting people
Jordan	Vi skaper smil og verdier som varer
Kirkens bymisjon	Rom for alle

Tekstene under «Hva det handler om» fra høringsdokumentet er nummert for at det skal være lettere å følge opp kommentarene fra høringene på hvert av disse punktene i saksdokumentet.

Visjon	Hva det handler om
Bekjennende	1) Kirken gir et tydelig, evangelisk vitnesbyrd om frelsen og håpet i Jesus Kristus for alle mennesker.
	2) Alle døpte 0 – 18 år får tilbud om trosopplæring.
	3) Aldersgruppen 18-30 erfarer at kirken er relevant, livsnær og tilgjengelig gjennom relasjonsbygging, gode fellesskap og ord og sakrament.
Misjonerende	4) Gudstjenesten er et åpent og inkluderende fellesskap med økende deltakelse.
	5) Samisk kirkeliv er livskraftig og likeverdig og samisk språk og kultur ivaretas i gudstjenesteliv og trosopplæring.
	6) Stimulerer kirkens medlemmer til å la barna bli døpt.
	7) Evangeliet forkynnes i ord og gjerning, lokalt og globalt, slik at mennesker kommer til tro og blir Kristi etterfølgere.
	8) Kirkens misjonsoppdrag realiseres av menighetene i samarbeid med misjons- og diakonale organisasjoner og det globale økumeniske fellesskapet.
Tjenende	9) Gjennom menigheter og institusjoner bidrar kirken til at mennesker blir møtt med nestekjærlighet og barmhjertighet, fremmer gjensidig bekreftelse av verdighet og respekt og styrker lokale fellesskap.
	10) Kirken arbeider for at menneskeverd, likeverd og menneskerettigheter ikke krenkes, at urett ikke begås eller at skaperverket ødelegges.
	11) Evangeliets frigjørende budskap om fred og rettferdighet formidles slik at makthavere utfordres. Guds gode vilje fremmes for alle mennesker ved å peke på handlingsalternativer og å gi håp.
	12) Kirken inspirerer til deltagelse i det kirkelige arbeidet, og sikrer gode arbeidsforhold for frivillige og ansatte.
Åpen	13) Mennesker i alle aldre og livssituasjoner gis likeverdige muligheter til å være del av kirkens åpne og inkluderende fellesskap.
	14) Kirken er en tydelig og konstruktivt aktør i det norske samfunnet og samarbeider godt både med myndigheter, ulike livssynssamfunn, et bredt kulturliv og det sivile samfunn for øvrig.
	15) Styrker arbeidet med religionsdialog.
	16) Kirkens strukturer og demokratiske ordninger støtter opp om oppdrag og tjeneste.

3. Oppsummering av høringsuttalelsene

Alle 11 bispedømmeråd har levert høringsuttalelse. KA har ikke levert høringsuttalelse, og vi forutsetter at de ikke har hatt kommentarer til forslaget.

Høringsuttalelsen vil bli gjennomgått nedenfor og er gruppert på denne måten:

- 3.1 Generelle kommentarer
- 3.2 Kommentarer til visjonen
- 3.3 Kommentarer til visjonsformuleringen
- 3.4 Kommentarer til: Hva handler det om.

Hørings svarene følger vedlagt. For ytterligere detaljer henvises det til disse.

3.1 Generelle kommentarer:

Oslo bispedømmeråd synes ikke dokumentet er offensivt og nytenkende nok. Oslo bispedømmeråd ser det som viktig at visjonen kan motivere ansatte og frivillige i kirken i tjenesten. Bispedømmerådet hadde derfor ønsket en mer dristig og nytenkende visjonsformulering. Bispedømmerådet ser samtidig at det kan være viktig, slik notatet sier, at noe har kontinuitet i en tid preget av store endringsprosesser. Bispedømmerådet mener derfor at den nåværende formuleringen – med noe justering – kan ha slitestyrke og aktualitet nok til å følge kirken inn i en ny periode.

Borg bispedømmeråd deler de momenter og synspunkter som fremkommer i innledningen til Kirkerådets høringsnotat. Videre gis det tilslutning til de kommentarer som følger av endringer i en fremtidig organisering og de økonomiske og administrative konsekvenser av disse. Omtalen av mål og resultatstyring og de krav som stilles til måloppnåelse for kirken som egen selvstendig virksomhet som mottar offentlige midler, støttes. Sammen med arbeidet med et visjonsdokument som skal holde fram det som er grunnleggende i kirkens oppdrag, mener bispedømmerådet det er viktig at Kirkerådet ser dette sammen med de organisatoriske endringer kirken står overfor. Derfor anbefaler bispedømmerådet at visjonsdokumentet løfter frem det som er kjernen og de prioriterte områdene i kirkens virksomhet slik at troen kan næres og styrkes.

Bispedømmerådet er opptatt av visjonsdokumentet må være anvendbart på alle nivå i kirken. Bispedømmerådet er opptatt av at arbeidet med dokumentet derfor blir forankret i den kirkelige rådsstrukturen, blant ansatte samt andre aktører og interessenter i kirken. Bispedømmerådet ber om at det vurderes om Kirkemøtet skal utarbeide et visjonsdokument og strategidokument for Kirkemøtet og Kirkerådet i Den norske kirke og ikke for Den norske kirke generelt.

Hamar bispedømmeråd er opptatt av at visjonsdokumentet for Den norske kirke skal holde frem en visjon av hvilken kirke vi ønsker å være. Selv om Kirkemøtet ikke kan pålegge dette som føringer for menighetene, er det også ønskelig at visjonsdokumentet skal inspirere og gi retning til menighetenes arbeid lokalt. Det er derfor avgjørende for visjonens gjennomslagskraft at den kommuniserer inn i forskjellige kirkelige miljøer.

Visjonsdokumentet må omtale kirkens medlemmer på en måte som regner med alle fullt ut. Formuleringer som søker å inkludere spesifikke grupper kan virke mot sin hensikt ved at de bygger opp en forståelse av et sentrum og en periferi i kirken.

Mange av tekstene er svært ordrike med begrep som har overlappende betydning. Noen formuleringer kan gi assosiasjoner til en overfylt middagsrett hvor alle ingredienser må med for at resultatet skal bli best mulig. Inntrykket blir det motsatte hvor det ene begrepet overdøver det andre i å få frem omtrent det samme. Teksten bør bruke enklere formuleringer for at den skal fungere som visjon. Visjonen bør være informativ og lett å huske. Visjonen bør tydeligere få frem hva vi ønsker som kirke.

Deler av teksten mangler preg av visjon. Mer enn å skape oppslutning virker det som om teksten er formet for å gi hjemmel for en bestemt aktivitet innen et område. Dette ivaretas best av andre styringsdokument i kirken.

Tunsberg bispedømmeråd støtter at det ikke gjøres for mange endringer i visjonsdokumentet nå. Bispedømmerådet synes at de fire kjerneordene som gode. Samtidig mener de at formuleringene ikke bidrar tilstrekkelig til å skape begeistring og fornyelse for menighetslivet i Den norske kirke.

Bispedømmerådet anbefaler likevel å videreføre nåværende visjonsdokument, uten endringer.

Agder og Telemark bispedømmeråd slutter seg til de synspunkter som framkommer i innledningen til Kirkerådet. Bispedømmerådet er opptatt av å se dette arbeidet opp mot de store omstillingene som Den norske kirke nå er inne i. Bispedømmerådet støtter videre en videreføring av nåværende visjonsformulering fordi denne på en kortfattet og presis måte beskriver det helt sentrale i kirkens oppdrag.

Stavanger bispedømme sine kommentarer er knyttet til visjonsformuleringen åpen og tjenende. Bispedømmet er også opptatt av kvalitet og hvordan Den norske kirke kan arbeide mer med «kvalitative mål» som ikke så lett kan tallfestes.

Bjergvin bispedømmeråd ønsker en tydeligere retning i hovedvisjonen, klarere definisjon av kjerneordene, en klar sammenheng i visjonsdokumentet, og mellom visjonsdokument og strategi. Bispedømmerådet ønsker at Kirkerådet vurderer om Reformasjonsjubileet i 2017 bør nevnes i dokumentet og vil at prosessen om nytt slagord blir best mulig.

Møre bispedømmeråd synes spissingen med «I Kristus - nær livet» har fungert godt og ønsker at denne skal videreføres i neste fireårsperiode. Bispedømmerådet mener visjonsdokumentet har vært samlende for Møre bispedømme og fått bred tilslutning.

Nidaros bispedømmeråd etterlyser en refleksjon og hensikt med dokumentet og tror dette vil lette behandlingen på Kirkemøtet.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd ønsker å beholde den gamle visjonen og satsingsområdene videre i en ny periode for at menighetene i bispedømmerådet skal få tid

til å gjennomføre og forankre Den norske kirkes planer og reformer for å utvikle et helhetlig lokalt menighetsliv..

Nord-Hålogaland bispedømmeråd er opptatt av:

- Samisk kirkeliv bør synes mer i dokumentet
- Kvensk kirkeliv synliggjøres og styrkes
- Bruke verdiene vi forvalter i en global kamp
- Tilby dåp til barn hvor foreldre ikke er medlemmer i Den norske kirke.
- Vi vil være til stede i folks liv. Være konkret på at dette er noe vi vil.
- Det bør stå Den norske kirke «skal være..».
- Opplæres til kristen tro

«I Kristus, nær livet»

Flertallet av bispedømmerådene er enig med høringsnotatet i at formuleringen «I Kristus, nær livet» kan virke intern, og at den ikke uten videre kommuniserer godt med bredden av folkekirkens medlemmer.

Bare *Møre bispedømmeråd* ønsker å beholde denne.

Hamar bispedømmeråd ønsker en visjon som er informativ og lett å huske.

Bispedømmeråd foreslår å bytte den ut med «En kirke – mange ansikt». Hamar bispedømmeråd mener at dette uttrykket på en god måte beskriver Den norske kirke. Dette vil være et slagord som kommuniserer med bredden av medlemmene i kirken. Det vil kunne vekke både gjenkjennelse og tilhørighet. (Svenska kyrkan har brukt følgende formulering: «En kyrka - många ansikten»).

Nord-Hålogaland bispedømmeråd foreslår å bytte den ut med «Ditt åndelige hjem».

Utover dette er det ikke kommet forslag til nye slogan. Flere av bispedømmerådene kommenterer at det er krevende å utarbeide slike slagord.

3.2 Kommentarer til visjonen

Den norske kirke

- **en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke**

Oslo bispedømmeråd støtter at navnet på kirkesamfunnet som står bak visjonen, blir tydelig. Bispedømmerådet ser at den foreslåtte formuleringen er en mulig visjonsformulering: Den norske kirke – en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke. Samtidig utfordrer bispedømmerådet Kirkerådet til å arbeide videre med en fornyet visjon. I den sammenheng spiller bispedømmerådet inn Oslo bispedømmes visjonsord som et alternativ: levende, nær og tilgjengelig. (Jfr. «Med Jesus Kristus som sentrum skal kirken i Oslo bispedømme være levende, nær og tilgjengelig»)

Borg bispedømmeråd støtter at visjonsformuleringen fra 2008 videreføres. Likevel mener bispedømmerådet at det kan være nødvendig å spisse formuleringene noe, spesielt sett i lys av Kirkemøtets vedtak av 2012 «Misjon til forandring – utfordring fra Edinburgh 2010». Alle de andre bispedømmerådene ønsker å beholde visjonsformuleringen fra 2013.

Hamar bispedømmeråd mener det er to måter å lese overskriften på. Den sier en bekjennende folkekirke, en misjonerende folkekirke, en tjenende folkekirke og en åpen folkekirke. Alternativet er at «folkekirke» kun knyttes til «åpen». Folkekirke og innholdet bispedømmeråd knytter til dette begrepet kan komme noe bak i bevisstheten ettersom det ikke blir nevnt i den videre utleggingen av visjonen. Bispedømmerådet mener det likevel vil være en unødvendig begrensning av folkekirken å knytte den til ett av begrepene. Hamar bispedømmeråd forutsetter at folkekirke innholdsmessig er ivaretatt under hvert av begrepene selv om «folkekirken» ikke er nevnt eksplisitt videre i teksten.

En overskrift med tre samlende begrep vil være kortere og lettere å huske enn dagens overskrift med fire kjernebegrep.

Forslag til tekst: Den norske kirke – en bekjennende, tjenende og åpen folkekirke.

Tunsberg bispedømmeråd ønsker å videreføre dokumentet fra perioden 2009-2014. Bispedømmerådet har som kommentarer at det er for mye tekst under hvert av punktene. Anbefalingen er å kutte tekst og satse på enkle formuleringer.

Agder og Telemark bispedømmeråd, Stavanger bispedømmeråd, Bjørgvin bispedømmeråd, Møre bispedømmeråd, Nidaros bispedømmeråd, Sør-Hålogaland bispedømmeråd og Nord-Hålogaland bispedømmeråd ønsker å videreføre at Den norske kirke er en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke.

Møre bispedømmeråd foreslår å endre åpen til inkluderende.

Nidaros bispedømmeråd ønsker å flytte åpen først blant de fire kjernebegrepene. Bakgrunnen er de nye relasjonene mellom kirke og stat og bekymringen for at kirken vil endre seg i retning av en mindre inkluderende kirke. Dersom åpen flyttes forrest ville det markere, synliggjøre og ta til motmæle mot de som har målbåret denne bekymring. Bispedømmerådet mener en slik justering av rekkefølgen burde kunne skje uten at det oppleves på bekostning av de andre begrepene.

3.3 Kommentarer til visjonsformuleringene

<i>bekjennende</i>	<i>Misjonerende</i>	<i>tjenende</i>	<i>åpen</i>
som en evangelisk-luthersk kirke dele og gi videre troen på den treenige Gud.	vitne om Jesus Kristus lokalt og globalt sammen med den verdensvide kirke.	vise omsorg gjennom nestekjærighet, inkluderende felleskap, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket.	fremme høy deltakelse med mangfold, likestilling og respekt for ulikheter.

Bispedømmerådene har følgende kommentarer til enkeltformuleringene:

Bekjennende

Oslo bispedømmeråd støtter at evangelisk-luthersk kirke blir tatt inn i teksten. Uttrykket «dele og gi videre» er ikke godt. Det bør arbeides for å finne andre formuleringer.

Borg bispedømmeråd mener at de enkelte visjonsbegrepene er uklare, det gjelder ikke minst definisjonen til «bekjennende» som beskrives slik: «dele og gi videre troen på den treenige Gud». Bispedømmeråd mener det bør arbeides for å finne andre ord enn «dele og gi videre» som kan beskrive og forklare visjonen «bekjennende». Formuleringene ligger veldig nært opp til undertekstene for «misjonerende». Slik formuleringen nå står, legges det først og fremst vekt på fellesskapet som deler og gir videre, og ikke et fellesskap som retter seg mot den treenige Gud for å styrkes og næres til tro og tjeneste. Et annet aspekt ved dette er at den bekjennende kirke lever i et lærende fellesskap i forholdet mellom og til Gud og mennesker. Det bør overveie som dette momentet kan reflekteres inn under dette punktet.

Hamar bispedømmeråd. Den norske kirke er en evangelisk luthersk kirke. Ingen stiller spørsmål ved dette, heller ikke etter skillet mellom stat og kirke. Dette står allerede i kirkens bekjennelsesskrifter. Det er derfor ikke nødvendig å presse dette inn i kirkens visjon.

«Bekjennende» kan knyttes til gudstjenestefeiringen og ritualene. Gjennom disse viser kirkens medlemmer tydeligst sin tilhørighet. Det bør være en sentral visjon at vi fortsatt ønsker å være en kirke folk søker til ved årets høytider og livets markeringer.

Forslag til tekst: deler evangeliet med alle og samles i troen på den treenige Gud.

Tunsberg bispedømmeråd mener at det ikke er nødvendig å presse inn at vi er en evangelisk luthersk kirke i et visjonsdokument. Videre mener de at formuleringen «dele og gi videre» er to sider av samme sak.

Agder og Telemark bispedømmeråd støtter høringsuttalelsen fra Borg bispedømmeråd og anbefaler at det arbeides for å finne andre ord for «dele og gi videre troen på den treenige Gud». Slik det står nå mener bispedømmerådet legger det først og fremst vekt på fellesskapet som deler og ikke et fellesskap som er rettet seg mot den treenige Gud for å styrkes og næres til tro og tjeneste.

Stavanger bispedømmeråd har ikke kommentarer til dette kjerneordet.

Bjørgvin bispedømmeråd ønsker en klare definisjon av kjerneordet.

Møre bispedømmeråd savner mer fokus på voksenopplæring og stiller seg undrende til at det ikke satses mer på voksne i dokumentet. Bispedømmerådet mener at fokus på denne gruppen har vært fraværende i mange år og er redd for at dette går utover den åndelige utviklingen/det åndelige livet innenfor denne gruppen. Bispedømmerådet utfordrer

Kirkerådet til å formulere et hovedmål som inspirerer voksne til engasjement i de kirkelige reformene, menighetsbygging og samling om ord og sakrament. Bispedømmeråd vil også peke på behovet for å fornye bruken av salmeskatten – et grunnleggende element i kristent fellesskap og personlig andaktsliv.

Nidaros bispedømmeråd er opptatt av en tydelighet.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd foreslår en ny formulering da de synes setningen er for tung. Bekjennende – dele og gi videre troen på den treenige Gud som en evangelisk luthersk folkekirke.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har følgende innspill:

- Som evangelisk luthersk kirke bekjenne troen på den treenige Gud og være Jesu etterfølger i møtet med verden.
- Glad for at «evangelisk luthersk» er kommet inn.
- Kirken må snakke tydelig om Guds vilje.

Forslag til alternative tekster:

Hamar bispedømmeråd: deler evangeliet med alle og samles i troen på den treenige Gud.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd: dele og gi videre troen på den treenige Gud som en evangelisk luthersk folkekirke.

Misjonerende

Oslo bispedømmeråd mener forklaringen bør i tydeligere grad reflektere vedtak i Kirkemøtet 2012. Spørsmålet er om uttrykket «vitne om Jesus» er åpent nok. Kunne «misjonerende» erstattes med for eksempel «forkynnende»? Forklaringen bør i tydeligere grad reflektere vedtak i Kirkemøtet 2012. Spørsmålet er om uttrykket «vitne om Jesus» er åpent nok. Kunne «misjonerende» erstattes med for eksempel «forkynnende»?

Borg bispedømmeråd mener det bør arbeides for i sterkere grad å ivareta bredden i Kirkemøtets vedtak fra 2012 om misjon forstått som kirkens sendelse til verden. Bispedømmerådet mener det er mulig at forståelse av begrepet «vitne om Jesus», snevrer inn anliggendet som ligger i denne misjonsforståelsen, mer enn å åpne opp for større og bredere engasjement. Alternativt til begrepet misjonerende er derfor forkynnende. Dette vil korrespondere bedre med kirkemøtevedtaket «misjon – til forandring» som da her vil framholde et viktig delaspekt ved misjonsforståelsen som kirkens hele sendelse.

Hamar bispedømmeråd foreslår at misjonerende tas ut av visjonen og begrunner dette med at en kirke som er bekjennende, tjenende og åpen vil samtidig være misjonerende. Misjonerende er en integrert del av disse begrepene. Bispedømmerådet ser denne integrasjonen tydelig hvor teksten under «bekjennende» sier «dele og gi videre troen på Den treenige Gud». Dette har samme betydning som teksten under «misjonerende» som sier «vitne om Jesus Kristus lokalt og globalt». Misjon ivaretas videre i visjonen ved at den nevnes spesielt under «Hva det handler om».

Tunsberg bispedømmeråd mener teksten er for lang og har foreslått: vitne om Jesus lokalt og globalt.

Björgvin bispedømmeråd ønsker en klare definisjon av kjerneordet.

Møre bispedømmeråd foreslår en alternativ formulering: Kirkens misjonsoppdrag realiseres gjennom lokalmenighetens eget arbeid i samarbeid med misjons- og diakonale organisasjoner og det økumeniske felleskapet, lokalt og globalt.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd støtter forslag til formulering.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har følgende innspill:

- Vitne om frelsen i Jesus Kristus ved tro og nådemidlene lokalt og sammen med Jesu verdensomfattende kirke.
- Misjon er et internasjonalt begrep og innhold. Begrepet bør opprettholdes.

Forslag til alternative tekster:

Tunsberg bispedømmeråd: vitne om Jesus lokalt og globalt.

Møre bispedømmeråd: Kirkens misjonsoppdrag realiseres gjennom lokalmenighetens eget arbeid i samarbeid med misjons- og diakonale organisasjoner og det økumeniske felleskapet, lokalt og globalt.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd: Vitne om frelsen i Jesus Kristus ved tro og nådemidlene lokalt og sammen med Jesu verdensomfattende kirke

Tjenende

Borg bispedømmeråd, Oslo bispedømmeråd, Agder og Telemark bispedømmeråd og Sør-Hålogaland bispedømmeråd og Nord-Hålogaland bispedømmeråd støtter det fremlagte tekstforslaget.

Hamar bispedømmeråd og Tunsberg bispedømmeråd mener under «tjenende» er svært ordrik og bør kortes ned og har kommet med hvert sitt alternative forslag. *Hamar bispedømmeråd* foreslår: har omsorg og kjærlighet for medmennesker og skaperverket

Tunsberg bispedømmeråd har følgende forslag til alternativ tekst: vise omsorg og kjærlighet for mennesker og natur.

Stavanger bispedømme har følgende kommentarer»: Begrepet «menneskeverd» kunne vært brukt/synliggjort her. Vi må bestrebe oss på å bruke begrepet og fylle det med innhold enda tydeligere i vår tid.

Björgvin bispedømmeråd ønsker en klare definisjon av kjerneordet.

Møre bispedømmeråd har også en alternativ formulering: Slik Gud møter mennesker med omsorg ut får sitt eget vesen, vil også kirken møte mennesket som lider med omsorg, fordi vi er Hans kirke – en kirke som ser og handler ut fra egen identitet.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har følgende innspill:

- Diakonibegrepet bør være mer presist.
- Tjenende i kjærlighet, omsorg og vern om skaperverket.
- I kjærlighet vise omsorg, inkludere i fellesskap, verne om skaperverket og forsvare frihet og rettferdighet over hele verden.
- Liker ikke «kamp for rettferdighet». Bør ha et annet begrep.

Forslag til alternative tekster:

Hamar bispedømmeråd: har omsorg og kjærlighet for medmennesker og skaperverket.

Tunsberg bispedømmeråd: vise omsorg og kjærlighet for mennesker og natur.

Stavanger bispedømme: vise omsorg gjennom nestekjærlighet, inkluderende fellesskap, kamp for menneskeverd og rettferdighet, og vern om skaperverket

Møre bispedømmeråd: Slik Gud møter mennesker med omsorg ut får sitt eget vesen, vil også kirken møte mennesket som lider med omsorg, fordi vi er Hans kirke – en kirke som ser og handler ut fra egen identitet.

Åpen

Oslo bispedømmeråd mener at formuleringen fremme høy deltakelse med mangfold, likestilling og respekt for ulikheter ikke er god. Den gir assosiasjoner til målbare resultatindikatorer og statistikk på en måte som ikke hører hjemme i en visjonstekst. Et mulig alternativ kan være en kombinasjon av gammel og ny formulering: invitere til deltakelse i et fellesskap som verdsetter mangfold og respekterer ulikheter

Borg bispedømmerådet støtter forslaget i høringsdokumentet.

Hamar bispedømmeråd mener at det under overskriften «åpen» er det mange gjentakelser. Mangfold kan også inkludere likestilling og ulikheter. Graderingen av deltagelse er ikke nødvendig i et visjonsdokument. Graderinger og kvantifiseringer hører mer hjemme blant indikatorene.

Forslag til tekst: er tilgjengelig med rom for deltagelse og mangfold

Stavanger bispedømme har følgende kommentarer: Under «Åpen» fokuserer man på mangfold: «Åpen, ved å utvikle fellesskap som verdsetter mangfold og respekterer ulikheter.» Her burde det etter vært sagt noe om det å være RELEVANTE og det å være INVITERENDE.

Konkret forslag:

Beholder formuleringen «utvikle fellesskap»

Formulerer noe på «relevant»

Formulerer noe på «inviterende»

Dette med mangfold er selvsagt meget viktig, men dette perspektivet trenger ikke få hele plassen på ordet «Åpen», det kan kortes ned.

Kirken presenteres som en åpen, evangelisk-luthersk folkekirke, - men det sies ingen steder noe om hva som er medlemskriteriet i en slik folkekirke. Bør det synliggjøres/innarbeides i slike overbyggende formuleringer at dåpen er grunnlaget for medlemskap?

Gjennom det fokus dette fagfeltet har hatt er det blant annet gjennom tall og statistikk synliggjort hvilken betydelig *kulturarena* kirkene våre er. Menighetene har også fått en større forståelse for muligheten som ligger i bruken av ulike kulturuttrykk. Et annet viktig moment som er styrket i denne perioden er bevisstheten om at kirken selv er en betydelig *kulturaktør* også gjennom sine bygg, egne aktiviteter og arrangement. Dette har vært en del av hele kirkens historie; kirken har skapt kunst, bestilt kunstverk og forvaltet ulike kunstuttrykk. Det er sterkt å anbefale at satsingsområdet «Kirkemusikk og kultur» videreføres som eget satsingsområde.

Forslaget til tekst: Kultur er i forslaget til ny visjon nevnt under «ÅPEN» med formuleringen: «Kirken er en tydelig og konstruktiv aktør i det norske samfunnsliv og samarbeider godt...med...et bredt kulturliv...»

Bjørgvin bispedømmeråd ønsker en klare definisjon av kjerneordet.

Møre bispedømmeråd støtter ikke bruk av kjerneordet åpen og foreslår i stedet å endre ordet fra åpen til inkluderende. Bispedømmerådet ønsker å fremme høy deltakelse ved å invitere til åpent og inkluderende samarbeid og fellesskap.

Nidaros bispedømmeråd har kommentert formuleringen «høy deltakelse» og mener at denne formuleringen hører mer hjemme i mål som forlengelse av en visjon. I en formulering som skal gi innhold til betegnelsen åpen tror bispedømmerådet at begreper som tilhørighet, relevans, tilknytning, tillit, relasjon eller nærhet vil passe bedre, f.eks. Fremme tilhørighet eller skape nærhet til alle medlemmene..

Sør-Hålogaland bispedømmeråd har fremmed forslag til ny formulering:
Åpen - utvikle tilgjengelige og inkluderende fellesskap som fremmer likestilling og respekt.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har følgende innspill:

- Fremme deltakelse der mangfold, likeverd og respekt for ulikheter verdsettes samtidig som kirken skal være et åndelig hjem.
- Liker ikke ordet høy i «fremme høy deltakelse.....».
- Her ligger forvaltningen av ord og sakrament
- Likestilling endres til likeverd.

Forslag til alternative tekster:

Hamar bispedømmeråd: er tilgjengelig med rom for deltagelse og mangfold

Møre bispedømmeråd: fremme høy deltakelse ved å invitere til åpent og inkluderende samarbeid og fellesskap.

Nidaros bispedømmeråd: Fremme tilhørighet (eller skape nærhet) til alle medlemmene

Sør-Hålogaland bispedømmeråd: Åpen- utvikle tilgjengelige og inkluderende fellesskap som fremmer likestilling og respekt.

3.4 Kommentarer til tekster under «Hva det handler om»:

Generelle kommentarer

Borg bispedømmeråd mener oppsettet slik det fremstår, har uklare overganger mellom de forskjellige visjonsbegrepene og punktene under «hva det handler om» og mener dette på tydeliggjøres bedre.

Hamar bispedømmeråd har foretatt en grundig gjennomgang av alle punktene og har fremmet mange gode endringsforslag.

Nidaros bispedømmeråd støtter det grep som er gjort i dokumentet ved å gi et ytterligere innhold til begrepene bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen. Bispedømmeråd tror dette er en god tilnærming og at disse kan følges opp videre med innhold og arbeidsmål. Bispedømmerådet mener også at de punktene som er tatt med som utdyping av hovedbegrepene er relevante. Skjemaet med rubrikker gir et godt inntrykk og god oversikt. Bispedømmerådet anbefaler at det arbeides mer med selve språket i rubrikkene og peker på viktigheten av lettfattelighet og helhet. Det må ikke bli for teoretisk eller internt og det må unngås at det sies nesten det samme i flere av rubrikkene.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd stiller spørsmål ved formålet med denne delen av dokumentet og har ingen forslag til endringer.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd har gitt sendt inn forslag til endringer i punktene 1,6, 8, 10 og 11

Kommentarer til de ulike tekstfeltene

Teksten i forslaget er nummert og satt inn i «bokser» for lettere å sammenstille forslagene i høringsbrevene med kommentarene.

1) Kirken gir et tydelig, evangelisk vitnesbyrd om frelsen og håpet i Jesus Kristus for alle mennesker.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: Graderingen «tydelig» er ikke nødvendig. Ordet «vitnesbyrd» er gammeldags og kommuniserer ikke innen alle kretser av kirken.

Forslag til nye tekster:

Hamar bispedømmeråd: Kirken formidler evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling for alle mennesker.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd: Kirken gir et tydelig, evangelisk vitnesbyrd om Guds vilje og frelsen og håpet i Jesus Kristus for alle mennesker.

2) Alle dømte 0 – 18 år får tilbud om trosopplæring.
--

Hamar bispedømmeråd mener at dette ikke en visjonær tekst. Dette er mer en arbeidsbeskrivelse som er enkel å huke av på en liste av oppgaver. Trosopplæring som metode tas med i andre deler av kirkens måldokument og indikatorer. Dette punktet slås sammen med neste punkt.

Forslag til ny tekst: Kirken formidler evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling for alle mennesker.

Nidaros bispedømmeråd er opptatt av foreldrenes plass og at disse fanges opp gjennom trosopplæringen.

Forslag til ny tekst: Gi foreldre frimodighet til å gi barna kjennskap til Kristus.

3) Aldersgruppen 18-30 erfarer at kirken er relevant, livsnær og tilgjengelig gjennom relasjonsbygging, gode fellesskap og ord og sakrament.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: Teksten blir unødvendig spesifikk, med begrep som har overlappende betydning. Eventuell videre spesifisering av denne aldersgruppen kan tas inn i kirkens måldokument og indikatorer.

Forslag til tekst: Barn og unge finner tilhørighet til kirken og erfarer at kirken er livsnær, relevant og tilgjengelig.

4) Gudstjenesten er et åpent og inkluderende fellesskap med økende deltakelse

Hamar bispedømmeråds mener at en eventuell innfrielse av forventningen som knyttes til deltakelsen i gudstjenestene er et resultat av om gudstjenester og kirkelige handlinger holdes der hvor mennesker bor, og om disse gir tilhørighet og hjelp til kristen livstolkning. Kvantifisering av deltagelse kan med fordel legges til kirkens resultatmål og indikatorer.

Forslag til tekst: Gudstjenester og kirkelige handlinger holdes regelmessig i alle lokalsamfunn over hele landet, og gir mennesker rom for kristen livstolkning.

Nidaros bispedømmeråd er opptatt av at menighetens viktigste samling får en mer kraftfull formulering enn det som står i høringsforslaget.

5) Samisk kirkeliv er livskraftig og likeverdig og samisk språk og kultur ivaretas i gudstjenesteliv og trosopplæring.

Forslag til tekst fra *Oslo bispedømmeråd*: Samisk og døves kirkeliv er livskraftig og likeverdig og samisk språk og kultur ivaretas i gudstjenesteliv og trosopplæring

Nidaros bispedømmeråd er opptatt beskrivelsen av samisk kirkeliv ikke blir for snever. Samisk språk og kultur ivaretas i mange sammenhenger.

6) Stimulerer kirkens medlemmer til å la barna bli døpt

Hamar bispedømmeråds kommentarer: Dåpen som kirkelig handling er i varetatt under pkt. 4.

Forslag fra *Nord-Hålogaland bispedømmeråd:* Stimulerer kirkens medlemmer til å la barna bli døpt og oppdras i kristen tro.

7) Evangeliet forkynnes i ord og gjerning, lokalt og globalt, slik at mennesker kommer til tro og blir Kristi etterfølgere.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: Evangeliet forkynnes i ord og gjerning...’ sier ikke mer enn første punkt. ‘Kirken gir et tydelig evangelisk vitnesbyrd...’. Dette punktet reformuleres sammen med pkt. 1 og pkt.8.

8) Kirkens misjonsoppdrag realiseres av menighetene i samarbeid med misjons- og diakonale organisasjoner og det globale økumeniske fellesskapet.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: ‘Kirkens misjonsoppdrag realiseres...’ virker å være ment å skulle ivareta avtalen bak Samarbeid Menighet og Misjon. Visjonen bør gå bakenfor metoden å organisere arbeidet vårt på. Den økumeniske dimensjonen er aktuell innenfor flere av områdene i visjonen, og hører derfor ikke bare hjemme under misjon.

Forslag til tekster:

Fra *Hamar bispedømmeråd:* Misjon er en integrert del av menighetsarbeidet.

Fra *Nord-Hålogaland bispedømmeråd:* Kirkens misjonsoppdrag realiseres i og av menighetene, gjerne i samarbeid med misjons- og diakonale organisasjoner og det globale økumeniske fellesskapet.

9) Gjennom menigheter og institusjoner bidrar kirken til at mennesker blir møtt med nestekjærlighet og barmhjertighet, fremmer gjensidig bekreftelse av verdighet og respekt og styrker lokale fellesskap.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: Gjennom menigheter og institusjoner... ‘ Dette er en svært ordrik setning som mister kraft etter hvert som gode ord blir lagt til. Denne teksten slås sammen med teksten under pkt. 10 som omtaler samme område som pkt. 9.

Forslag til tekst: ‘Kirken møter mennesker med nestekjærlighet og fremmer menneskeverd og likeverd’

10) Kirken arbeider for at menneskeverd, likeverd og menneskerettigheter ikke krenkes, at urett ikke begås eller at skaperverket ødelegges.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: «menneskeverd, likeverd og menneskerettigheter» har overlappende betydning. Visjonen bør ikke være uttrykt negativt slik som her. Pkt. 10 foreslås strøket og skaperverket overføres til pkt. 11.

Fra *Nord-Hålogaland bispedømmeråd*: Kirken arbeider for at menneskeverd, likeverd og menneskerettigheter etterleves, at urett ikke begås eller at skaperverket ødelegges

11) Evangeliets frigjørende budskap om fred og rettferdighet formidles slik at makthavere utfordres. Guds gode vilje fremmes for alle mennesker ved å peke på handlingsalternativer og å gi håp.

Hamar bispedømmeråd har ett alternativt forslag: Kirken arbeider for fred, rettferdighet og vern om skaperverket.

Nidaros bispedømmeråd savner en tydeligere omtale i forhold til en av dagens aller største utfordringer, klima og miljø. Under pkt. 10 er skaperverket nevnt, men da knyttet mest/bare til menneskeverdet. Skaperverk, klima og miljø kunne med fordel blitt sett i sammenheng i en egen rubrikk. Når rubrikken starter med Evangeliets frigjørende kraft heter det at makthavere utfordres. Bispedømmerådet savner en tydeliggjøring av at også enkeltmennesker utfordres. Andre setning i rubrikken oppleves for intern.

Nord-Hålogaland bispedømmeråd: Budskapet om å leve i fred og vise rettferdighet formidles tydelig også til makthavere. Guds gode vilje fremmes for alle mennesker ved å peke på handlingsalternativer og å gi håp.

12) Kirken inspirerer til deltagelse i det kirkelige arbeidet, og sikrer gode arbeidsforhold for frivillige og ansatte.

Forslag til alternative tekster:

Hamar bispedømmeråd: Kirken inspirerer til deltagelse, og sørger for gode og meningsfylte arbeidsforhold for frivillige og ansatte.

13) Mennesker i alle aldre og livssituasjoner gis likeverdige muligheter til å være del av kirkens åpne og inkluderende fellesskap.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: 'Mennesker i alle aldre og livssituasjoner gis...' Denne setningen gir næring til en forståelse av at fellesskapet kan være noe annet enn de menneskene som denne visjonen er ment å ivareta.

Forslag til tekst: Kirken er et åpent og inkluderende fellesskap.

14) Kirken er en tydelig og konstruktiv aktør i det norske samfunnet og samarbeider godt både med myndigheter, ulike livssynssamfunn, et bredt kulturliv og det sivile samfunn for øvrig.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: Setningen kan med fordel forkortes uten å miste innhold.

Forslag til tekst: Kirken bidrar til å skape et godt samfunn i samarbeid med myndigheter og organisasjoner.

15) Styrker arbeidet med religionsdialog.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: Siden forslag til alternativ tekst ovenfor fjernet økumenikk fra misjon med den begrunnelse at økumenisk samarbeid er relevant for en rekke områder i kirken tas dette inn i et eget punkt sammen med religionsdialog.

Forslag til tekst: Kirken samarbeider med andre kirkesamfunn, og er i dialog med andre religioner og livssyn lokalt, nasjonalt og globalt.

16) Kirkens strukturer og demokratiske ordninger støtter opp om oppdrag og tjeneste.

Hamar bispedømmeråds kommentarer: Dette bør uttrykkes enklere. Formuleringer som kan legitimere relativisering av demokratiske prinsipper begrunnet i forståelse av oppdrag og tjeneste bør unngås.

Forslag til tekst: Kirken er organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

4. Oppsummering fra høringene:

Det er et klart flertall for å beholde visjonsformuleringen. Den norske kirke som en **bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke** beholdes. Dette er godt innarbeidet.

Forslaget fra Nidaros bispedømmeråd om å bytte rekkefølge slik at åpen kommer først i rekkefølge tas ikke til følge. Det samme gjelder forslaget fra Møre bispedømmeråd om å bytte ut *åpen* med *inkluderende*. Da disse bispedømmerådene er alene om forslaget har det ikke oppslutning i høringsrunden.

Formuleringene under visjonsordene er gjennomgått på nytt i lys av alle kommentarene og forslagene fra bispedømmerådene.

Bekjennende

Noen av høringene har problematisert at det evangelist-luthersk kirke tas inn i formuleringen da dette er selvsagt. Et flertall ønsker dette. For å skille kirkesamfunnene fra hverandre har det vært viktig å få inn evangelisk luthersk tilhørighet under bekjennelse i den revisjonen som vi nå foretar. Derfor opprettholdes dette i forslag til vedtak.

Flest innspill har det vært til ordene «dele og gi videre». Forslagene har vært drøftet og det foreslås å styrke disse fra formuleringen. Forslaget er nærmest det som har vært foreslått fra Sør-Hålogaland bispedømmeråd.

Formuleringene foreslås endret til:

Bekjennende – som en evangelisk luthersk kirke dele troen på den treenige Gud.

Misjonerende

Det har vært få endringer til å endre teksten i beskrivelsen. For å forkorte og forenkle foreslås det likevel å stryke de siste ordene i teksten, sammen med den verdensvide kirke. Dette er dekket av globalt. Beskrivelsen er lik det forslaget som er kommet fra Tunsberg bispedømmeråd.

Formuleringene foreslås endret til:

Misjonerende – vitne om Jesus Kristus lokalt og globalt.

Tjenende

Ordene inkluderende fellesskap tas ut av beskrivelsen fordi fellesskapsbegrepet tas inn under åpen. Dette forenkler beskrivelsen. Dette imøtekommer behovet mange har hatt til å redusere på teksten. Dette er gjort selv om fem av bispedømmerådene støtter forslaget til formulering. Ingen av de fire endringsforslagene som er mottatt i høringene er dermed tatt til følge.

Formuleringene foreslås endret til:

Tjenende – vise omsorg gjennom nestekjærighet, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket.

Åpen

Åpen er den beskrivelsen det har vært mest kommentarer til. «Fremme høy deltakelse» som mange har kommentert, foreslås tatt ut av beskrivelsen. Fellesskapsbegrepet legges til. Forslaget er nærmest det forslaget Hamar bispedømmeråd har kommet med.

Formuleringene foreslås endret til:

Åpen – være fellesskap med rom for deltakelse og mangfold.

Den norske kirke

- en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke

<i>bekjennende</i>	<i>misjonerende</i>	<i>tjenende</i>	<i>Åpen</i>
som en evangelisk-luthersk kirke dele troen på den treenige Gud.	vitne om Jesus Kristus lokalt og globalt.	vise omsorg gjennom nestekjærighet, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket.	være fellesskap med rom for deltakelse og mangfold

Visjon: Hva det handler om

Høringssvarene er gjennomgått og alle formuleringene er gjennomgått på nytt. Det er gjort justeringer i oppsummeringen i de fleste punktene etter mange gode innspill fra flere av bispedømmerådene.

Kommentarer til de ulike punktene.

1. Punktet er endret i tråd med et forslag fra Hamar bispedømmeråd.
2. Det er lagt inn et tillegg i forslaget « i menighet og hjem» for å ivareta et forslag fra Nidaros bispedømmeråd om at foreldrenes plass i trosopplæringen blir fanget opp.
3. Møre bispedømmeråd har vært opptatt av at voksnes plass ikke kommer tydelig nok fram i dokumentet. Aldersgruppen 18-30 er erstattet med «Unge og voksne».
4. Punktet er endret i sin helhet med det forslaget Hamar bispedømmeråd har fremmet.
5. Punktet er uendret. Oslo bispedømmeråd har foreslått at det bør stå samisk og døves kirkeliv sammen. Dette har ikke fått støtte fordi områdene vurderes så forskjellige.
6. Punktet blir stående slik det var foreslått i høringsdokumentet, men er omformulert.
7. Punktet blir stående slik det var foreslått i høringsdokumentet
8. Punktet blir stående slik det var foreslått i høringsdokumentet.
9. Punktet er endret i tråd med et forslag fra Hamar bispedømmeråd.
10. Punktet er endret for å få mer fokus på skaperverket, som har vært et innspill som Nidaros bispedømmeråd har vært opptatt av.
11. Punktet er endret ved å ta hensyn til flere forslag.
12. Punktet er endret i tråd med et forslag fra Hamar bispedømmeråd.
13. Punktet blir stående slik det var foreslått i høringsdokumentet
14. Punktet er endret. Endringen er bygget på forslaget fra Hamar bispedømmeråd.
15. Punktet blir stående slik det var foreslått i høringsdokumentet, men er omformulert
16. Punktet er endret i tråd med et forslag fra Hamar bispedømmeråd

De nye formuleringene er:

Visjon	Hva det handler om
Bekjennende	1) Kirken formidler evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling for alle mennesker.
	2) Alle døpte 0 – 18 år får tilbud om trosopplæring i menighet og hjem.
	3) Unge og voksne medlemmer erfarer at kirken er relevant, livsnær og tilgjengelig gjennom relasjonsbygging, gode fellesskap og ord og sakrament.
Misjonerende	4) Gudstjenesten og kirkelige handlinger holdes regelmessig i alle lokalsamfunn over hele landet, og gir mennesker rom for kristen livstolkning.
	5) Samisk kirkeliv er livskraftig og likeverdig og samisk språk og kultur ivaretas i gudstjenesteliv og trosopplæring.
	6) Kirkens medlemmer stimuleres til å døpe barna.
	7) Evangeliet forkynnes i ord og gjerning, lokalt og globalt, slik at mennesker kommer til tro og blir Kristi etterfølgere.
	8) Misjon er en integrert del av menighetsarbeidet.
Tjenende	9) Kirken møter mennesker med nestekjærlighet og fremmer menneskeverd og likeverd.
	10) Kirken arbeider for vern av skaperverket.
	11) Evangeliets frigjørende budskap formidles slik at makthavere og enkeltpersoner utfordres. Guds gode vilje fremmes for alle mennesker ved å peke på handlingsalternativer og å gi håp.
Åpen	12) Kirken inspirerer til deltagelse, og sørger for gode og meningsfylte arbeidsforhold for frivillige og ansatte.
	13) Mennesker i alle aldre og livssituasjoner gis likeverdige muligheter til å være en del av kirkens åpne og inkluderende fellesskap.
	14) Kirken bidrar til å skape et godt samfunn i samarbeide med myndigheter, livssynssamfunn, kulturliv og det sivile samfunn for øvrig.
	15) Kirken styrker arbeidet med religionsdialog.
	16) Kirken er organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.

Økonomiske/administrative konsekvenser

Etter behandling i Kirkerådet gjennomgås dokumentet på nytt. Dokumentet omarbeides til et saksdokument til Kirkemøtet der bispedømmerådenes høringsuttalelser innarbeides.

Strategivedtaket fra Kirkemøtet må få konsekvenser for prioriteringer innenfor satsingsområder for tilskudd fra Opplysningsvesenets fond og i prioriteringer som forelegges politiske myndigheter. Det vil bli fremmet en egen sak om dette.

Vedtaket får også konsekvenser i forhold til oppfølging fra biskoper og prester, samt at visjonsdokumentet gir føringer til arbeidet regionalt og lokalt.

Visjonsdokument 2015 - 2019

Den norske kirke

- en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke

<i>bekjennende</i> som en evangelisk-luthersk kirke dele troen på den treenige Gud.	<i>misjonerende</i> vitne om Jesus Kristus lokalt og globalt.	<i>tjenende</i> vise omsorg gjennom nestekjærlighet, kamp for rettferdighet og vern om skaperverket.	<i>Åpen</i> være fellesskap med rom for deltakelse og mangfold
--	--	---	---

Visjon	Hva det handler om
Bekjennende	1) Kirken formidler evangeliet om Jesus Kristus i ord og handling for alle mennesker.
	2) Alle døpte 0 – 18 år får tilbud om trosopplæring i menighet og hjem.
	3) Unge og voksne medlemmer erfarer at kirken er relevant, livsnær og tilgjengelig gjennom relasjonsbygging, gode fellesskap og ord og sakrament.
	4) Gudstjenesten og kirkelige handlinger holdes regelmessig i alle lokalsamfunn over hele landet, og gir mennesker rom for kristen livstolkning.
Misjonerende	5) Samisk kirkeliv er livskraftig og likeverdig og samisk språk og kultur ivaretas i gudstjenesteliv og trosopplæring.
	6) Kirkens medlemmer stimuleres til å døpe barna.
	7) Evangeliet forkynnes i ord og gjerning, lokalt og globalt, slik at mennesker kommer til tro og blir Kristi etterfølgere.
	8) Misjon er en integrert del av menighetsarbeidet.
Tjenende	9) Kirken møter mennesker med nestekjærlighet og fremmer menneskeverd og likeverd.
	10) Kirken arbeider for vern av skaperverket.
	11) Evangeliets frigjørende budskap formidles slik at makthavere og enkeltpersoner utfordres. Guds gode vilje fremmes for alle mennesker ved å peke på handlingsalternativer og å gi håp.
	12) Kirken inspirerer til deltagelse, og sørger for gode og meningsfulle arbeidsforhold for frivillige og ansatte.
Åpen	13) Mennesker i alle aldre og livssituasjoner gis likeverdige muligheter til å være en del av kirkens åpne og inkluderende fellesskap.
	14) Kirken bidrar til å skape et godt samfunn i samarbeide med myndigheter, livssynssamfunn, kulturliv og det sivile samfunn for øvrig.
	15) Kirken styrker arbeidet med religionsdialog.
	16) Kirken er organisert i samsvar med demokratiske prinsipper og verdier.